

*Koltrast!
Gråt inte för mig –
dit jag går, följer
andra!*

BODIL GRANÖ

SOLVEIG VON SCHOULTZ | DIKTER

Vinnarbidragen 2016

SVENSKA FOLKSKOLANS VÄNNER

Vinnarbidragen
i Solveig von Schoultz-tävlingen

2016

Skrifter utgivna av Svenska folkskolans vänner – volym 210
ISBN 978-952-7076-28-6
Layout: Rabbe Sandelin
Oy Nordprint Ab, Helsingfors 2016

Vinnarbidragen
i Solveig von Schoultz-tävlingen

2016

SFV:s litterära tävlingar

Syftet med SFV:s litterära tävlingar är att främja intresset för att skriva skönlitteratur. Det finns två tävlingar:

Arvid Mörne-tävlingen (för under 30-åringar) som instiftades 1986.

Solveig von Schoultz-tävlingen (för de som fyllt 30) som instiftades 2004.

Vartannat år gäller tävlingarna dikter, vartannat år noveller. Arvid Mörne-tävlingen utlyses i oktober, tävlingstiden går ut i mitten av januari, och prisutdelningen sker i maj. Solveig von Schoultz-tävlingen utlyses i januari, tävlingstiden går ut i mitten av april, och prisutdelningen sker i september.

Båda tävlingarna har samma prissummor: I pris 5 000 euro, II pris 3 000 euro och III pris 2 000 euro.

Solveig von Schoultz-tävlingen 2016

Sammanlagt 117 bidrag skickades in till SFV:s trettonde Solveig von Schoultz-tävling, som år 2016 gällde dikter.

Första pris, 5000 euro, fick **Rickard Eklund**, Vörå, för en diktsvit som ristat in tiden i både minnen och pulpetlock. Gestaltningen är personlig och politisk med både en mörk och ljus humoristisk stämning. Det gäller att hålla sig innanför ramarna och ändå kan man aldrig vara lättmjölksrätt.

Andra pris, 3 000 euro, gick till **Malin Slotte**, Helsingfors, för en prosalyrisk diktsvit som väver samman konkreta vardagsbilder och existentiellt djup i en stilla harmoni som ekar mellan raderna. Små, välbekanta platser blir då stadiga fästen för tankens ohejdbara rörlighet.

Tredje pris, 2000 euro, gick till **Camilla Thelestam**, Helsingfors, för dikter som närgånget utgår från den lilla detaljen- maskrosfröet, kronbladet, skiljetecknen- och där den stilistiska stramheten utmynnar i en sällsam lätthet.

Hedersomnämmande fick **Bodil Granö**, Esbo, för dikter som omspannar en räckta känslolokast från hetta till ljumhet, från virvlande till solkighet, allt framfört med utsökt temperament.

Hedersomnämmande fick **Linda Smith**, Åland, för dikter som uppvisar en exakt språkbehandling och känsla för livets detaljer. Den på ytan stramt hållna helheten öppnar sig mot sammanhang som är lika hemlighetsfulla som universella.

I juryn satt författaren Mia Franck (ordförande), författaren Peter Sandström, samt litteraturvetaren Mia Österlund.

I pris

Rickard Eklund

Lotten

att ge sig av mot kyrkan
tugga röd konfetti
göra något vettigt med sin tillflykt
att bryta ben med grannar
måla rött staket
aldrig tänka utanför sin låda

att plocka grus från gräset
acceptera lotten
och aldrig
mer
höra haven sjunga

Ingen

Ingen
tror på Herren
Herren kan ej tros på
Dessutom
om Herren ställer bord och stolar
som lås upp mot dörrhandtaget
Varför ens försöka

Ingen
skapar Herren
Herren kan ej skapas
Dessutom
om Ingen står vid dörren
med sulorna på tröskeln
Varför ens försöka

Ingen läser dikter
Ingen trampar druvor
Ingen lägger sin sudlade madrass
intill Ingen man
Ingen dricker rostigt te
från Barcelona

Ingen tror på Herren
Herren kan ej tros på

Ömtålig

De lila banderollerna hängde, som
örhängen över skolans korridorer:
”DISKODANS- FREDAG 6.3.1992”.
Inte ett barn, inte en själ läste denna lila banderoll.
Inte avsiktligen.

Du läste allt de skrev. Memorerade och ställde om
din dygnsrytm efter slagen från deras trummor.
Nickade förnöjt till deras pedagogiska prosor.
De andra barnens glåpord nådde aldrig tvättlappen,
som satt stiftad i nacken med instruktionen:
TVÄTTAS MED VARSAMHET! 50 GRADER CELSIUS.

”Ömtålig” är dock ej ordet, som beskrev dig.
Du slog dig fram mellan avklippta jeans, pentagram och
Gestapo S:na inristade i pulpeterna. Pubertetens ilska i form av en blix.
Du bröt dig ut, byggde en hiss och tog dig till översta våningen
på ingen annans bedrift än din egen.

Om jag fick bestämma, skulle du ha samma
gula tandställning och frisyren resten av ditt liv.

Rester

Vi drar ditt våta hår längs det oklädda golvet
Vi tänder en brasa med dina avklippta naglar
Din flagnade hud
bjuds
som chips när vi får gäster
Vi dricker dina tårar
Höjer våra glas och
Tackar för att vi får nära på dina rester

Lättmjölk

Lättmjölk

Giv mig ditt strålande väder

Giv mig din värme

dina lyckliga barn, dansande

i det ekologiskt ohållbara Tjernobylregnet

Lättmjölk

Giv mig din cancer

Giv mig dina ruttnande ängar

dina döende blommor

Giv mig ditt elixir

intensiva smärtor

svettig huvudvärk

och tunt hår

Bryt ut i rykten

Bryt ut i dödshjälp

scientologi

kapitalism

och UFO-observationer

Förbjud oss din lättmjölk

med Teemu Selänne

som posterboy

och Josef Fritzl

som konsument

Förbjud alla lögner

och fånga vår tilltro

till lättmjölk

II pris

Malin Slotte

*

De går runt i de dyra kvarteren och tittar på hus. Drömmer. Allt är så onåbart att det trots att det saknas skyltar och galler känns förbjudet. Som att stjäla utan att ta något. Hon väntar sig nästan att någon ska komma och säga till. Vara arg. Hota. Hon hoppas - en upprymd ilning genom kroppen! Man ska passa på, ta för sig av livets goda när man kan.

*

De är tvungna att slå sig ner på en skuggig bänk i parken. Bänkarna med sol är upptagna. Men de gläder sig åt att solen snart går ner och alla bänkar blir lika kalla. Det är så lite som behövs för att det ska kännas bättre. Hon noterar en gammal man stirra på en ung kvinnas kropp, han verkar ensam. De tittar på planteringarna och konstaterar att parker knappast är lika välvårdade överallt. Och husen, tänk att bo i det lilla tornet högst upp!

*

Svagt mullrande åska, som dov hunger. Det var inte riktigt det här de hade tänkt sig. Det råa ägget är äckligt, köttbullarna torra, tallriken så het att de bränner händerna. De vill betala, fort, springa till bussen innan himlen öppnar sig. Tyst räknar de sekunderna mellan blixtnedslaget och dunder under regnskyddet.

*

I bergsskrevan finns en damm med mörkt, stillastående vatten. Ett pikant och lockande fenomen, kan tyckas, där inget lever. Inga fiskar, inga växter, fluglarver på sin höjd. Inte ett vatten man vill doppa händerna i. Men blicken betraktar gärna ytan, i skydd bakom bergets rygg, alltmedan havet hetsar utanför.

*

Grindens dörrar hålls fast av en hake. Men grinden är inte längre en port. Grinden är vit, bastant, gammal. Välmående, räddad från förfall och förruttnelse, tronar den på gränsen mellan gräsmatta och vildäng. Den är numera en prydnad, öppnas aldrig, stängs aldrig. Vad är en grind utan ett staket? För evigt stängd. Människor som kommer på besök förundrar sig, tänker: grind, du är malplacerad, du har ryckts ur ditt sammanhang och blivit kitsch.

*

Uppe på Himmelsberget speglar sig ett träd i dammens yta. Det tidig höst, motionärerna korsar kullen, några har slagit sig ner högst upp och ser ut över staden. Cigarettfimpar och tomma ölburkar i skyttegravarna, förortens solkiga förfall även här. Trädet är en björk, stammen lyser röd i kvällningen som skiftar i rosa och gult. Trädet och dess spegling dallrar till innan det blir mörkt.

*

För varje hus kommer ögonblicket då det överges. Den där vändpunkten då det blir obeboeligt, då inga renoveringar längre rör på förfallet. Rummen blir kalla, avståndet får en sval doft av mögel, av förmultnad ödslighet. Det står där tomt på sina ting, utom det som blev kvar, det som ingen ville ha. Sådana hus beträder man försiktigt, med vördnad, på samma sätt som man beträder en kyrkogård. Glasrutorna är krossade, sönderrivna gardiner fladdrar i vinden som visslande drar fram genom springorna. Till sist säckar grunden ihop, byggkonstruktionen bagnar, knäar, spänner emot, ger efter med en utdragen suck. Taket störtar in, golvet blir till äng och i skorstenens torn bygger fåglar bo.

*

Jag går ut på bryggan och lossar på roddbåtens ludna rep. Öser ur regnvatten med den sönderskurna plastkaggen. Årorna landar med ett trubbigt buller i klykorna, torrt trä sticker i handflatorna. Skuffar ut från land. Bladen klyver smaskande ytan. Glider. Vilar droppande. Båten rycker fram över fjärden, vinden får den att driva mellan tagen. Jag ror. Till den andra sidan ror jag, förbi holmen mot bron som bilarna kör på. Över stranden hänger moln som rök från en eldsvåda, hopfösta över trädtopparna som om en plogbil dragit fram och plöjt upp en himmelsblå gata över vattnet.

*

Ju längre man lever, desto längre blir skuggan bakom en. I ett visst ögonblick, vid en viss ålder, blir skuggan längre än en själv. Då börjar den jaga en. Då gäller det att gå friskt och raskt, inte falla för frestelsen att stanna och vända sig om.

Ser du att granskogen på andra sidan är svart? Hur de gnistrande molnen har dova äckar?

*

Minneslunden för annorstädes begravda. På sluttningen klättrar ljuslågor i vita plastburkar. Jag böjer mig ner och tänder ett till. Ställer mig upp och betraktar ljushavet. Främlingar kommer och går, upprepar samma procedur. Utan att känna varandra står vi där, andas sorg som är ljusens syre.

III pris

Camilla Thelestam

Helst vill jag

vara
en maskros

producera små
fluffiga fallskärmar

segla med vinden

dansa en sista
sällsam koreografi

falla till marken
och gro

Har du nånsin sett
mimosans kronblad
dess färg

har du nånsin sett
paddans stirrande ögon

har du nånsin sett
tallens röda bark

har du nånsin sett
havets brutna vågor

har du det

har du nånsin sett
bara sett

En mur
ett skiljetecken

avskärmar
hindrar
skyddar

avslutar
exkluderar
inkluderar

en mur
medvetet

såsom en punkt
en mur

en spegel

Så mycket vackert
och inte bara regnbågar

mycket som

skimrar
skiner
doftar
andas
sjunger
växer

att det är oanständigt
att veta

krig

En människa

är liten
så liten

att man knappt kan
se henne
med blotta ögat

genom mikroskop
kantänka

så minimal
att
hon småler mot solen
medan en tomahawk
utplånar hennes

helt
osynliga hopp

Nu har jag lärt mig
att drömma
på rätt sätt

med färgen före

på ett blått sätt

trots att blått är
aningens ogenomskinligt
suddigt

men det kan värma
när drömmen svalnar

Det var inte
förrän
jag låg död
på golvet
som jag insåg
att suga på tummen
hade varit
ett symptom
på något allvarligt

Hedersomnämmande

Bodil Granö

Vaggsång

I

gravarna täcker hela jorden

och kunde alla Själar tala,
ett kaos av röster
tröstade världen

förstod vi kanske då,
ingen brinner sedan

alla
brinner
nu

II

vi ska alla se döden i svartögat
en dag
men inte allt för snart, väl?

och när det är dags
låt mig inte gå med
kolögon, med skriket inom mig

nej, när det är min tur
låt mig gå som i sången
jag nynnade på i mina ljusaste stunder

III

finns du måhända i barken, Sanning
för jordisk att beskrivas i ord
eller finns du i gryningens fågelsång
när jag sluter mina ögon, efter nattens vak
ännu en dag fann oss
allt annat överflödigt att veta

och slutades mina ögon
vilar tanken
öppnas kanske möjligheterna

IV

Koltrast!

Gråt inte för mig –
dit jag går, följer andra!

V

ingen oro.
de döda återvänder alltid
om än obemärkt

och när jag får veta
då ska jag trotsa varje naturlag
återvända till dig

jag ska vandra din dröm
viska dig lugn
berätta om hur
ologiskt infernaliskt
hemvant
det är att driva åt alla håll samtidigt

din resa, den ligger framför dig
och precis som i sagan
ska det stundom kännas
sorgesamt
fastän allting är bra

för döden är en gåta, ja visst
men det största enigmat är livet,
det gäckande livet

Vår Eld

I

i hans dröm faller de brinnande husen
enbart på grund av henne

och han vaknar
triumferande
alltför svettig
alltför varm

och han möter henne dagtid
hon ber om eld

han flyr

II

tystnaden, den talade
tills den bröts av orden
tomma

du fick försprång
när jag kan se
har du redan cirklat vidare, ut ur mig

eller var det kanske så
att du aldrig var där

men snudda vid mig
en sista gång
om så bara med en ful tanke
som skuldmedvetet dör

suddas ut

III

i det ofullständiga solkiga
ser vi snön smälta, återkomma
inte riktigt veta
vems himmel som rämnade

men förundringens tid
den är inte förbi

en kör av fåglar vet
någon har nämnt ditt namn
vill sända en hälsning
till dig

och när du ska gripa tag i ögonblicket
är det redan över
men det är tillräckligt

du har vaknat
åter vandrar du världen

IV

kyss

blås upp till
storm
men inte ännu

le först genom min mun
du förvånade leende
låt mig sakta bli ringar på vatten

ett vi

De begynnande orden

I

orden, de kommer till mig
smeker min nacke
vill leda
mig
in
i

men jag låter dem tryggt passera
för jag vet, förr eller senare återvänder de
blir mina att förvalta

så som naturen var din

II

budskapet framkommer tydligast
i det brusande trotset
i det osagda oskrivna
utspillda

och en morgon är jag plötsligt där
inte i något jävla Samarkand måhända
men jag är där jag vill vara
dit jag ständigt varit på väg

kanske min musa obemärkt viskade

sätt dig ner

låt
tvivlet
dö

du har bara blivit överhettad
i din strävan
att vara ljummen

IV

och en dag, jag virvlar!

trots att jag spjärnade emot
ända in i det sista

Så man talar om lyckan därute?

I

under huden spår jag sämre väder
melanommoln förmörkar himlen
och reptilen i mig bidar

lyssnar till omvärldens rasslande

en sådan vidunderlig dag, människa
omgivningens liv tycks främst ge krydda
till din tysta, långsamma död

II

blixtrande stjärnor
på himmelen rasar

jag böjer mig

och lika blixtrande
dina ögon är, människa
där du störtar fram

jag böjer mig, böjer mig
för våldet inom oss

flyr till mitt Eget Varma Bultande

sanningen om oss, människa
den behöver inte komma fram ännu
men jag undrar, är vi djuriska människor
eller människolika djur

III

dörren låses om mitt bultande hjärta
jag somnar i målarvitt
men drömmer smutsiga drömmar

JagBild

I

munnen kysser sig ut i
världen, törstar efter
lugn

jag ser henne gå omvägar
för att slutligen finna sin rytm
dansa ut ur bild
pissa på minnet av de blickar hon fick
men aldrig mötte

och det får mig att minnas
hur jag själv horade i marginalerna
trots att jag var väldigt mycket mitten

II

en djupt grävd gråtrynka
har vuxit under huden

eller fanns den alltid där
en ful
knottrig impuls

så fascinerande
det genomlevda
överlevda
oåterkalleliga
rynkan

ja, livet skyndar förbi, vi förblir

du stackars Tandlösa Leende
snart ler du ur min mun

III

att tingen överlever oss, det är en synd
så jag förbrukar tingen
bränner, bränner, bränner dem
tingen kvider

och jag ler för en stund

Oknytt

Mylingen hade följt honom
en längre tid.
Han hade skymtat den i ögonvrån
krumryggad, kolögd
svår att älska.

så en tid, en förebrående tid
då natten blev till morgon
spräcktes hinnorna

Inte längre tvingad att hålla sig tillbaka
sitter den numera på hans axel,
smaskar i sig honom.

Hedersomnämmande

Linda Smith

islossning
ön vaknar ur sin vinterdvala
yllesockorna behöver stoppas

vinterblekt ansikte
spegeln ger ingen nåd
färglös pannå på staffliet

fjäril landar
på nyfött gräs
låg katt stryker stenfot

vårstädning
porslinet trängs på klaffbordet
ett dammigt stilleben

regnet skurar
farstutaket läcker
filbunkarna mognar i skafferiet

sista penseldraget
tavlan torkar i bersån
tvivlet lurar genom lövverket

trädgårds kroki
grönsakerna sitter modell
allt är förgängligt

daggen fuktar
pumporna jäser i landet
dagarna krymper

tängerna hänger
rostklädda på rad
linoljan får ingen ro

kolet glöder
järnet bankas krokigt
stället vaknar ur sin vinterdvala

Tidigare pristagare i Solveig von Schoultz-tävlingen

2004 DIKTER

I	Anna Gullichsen, Sjundeå
II	Gun Anderssén-Wilhelms, Pedersöre
III	Camilla Lindberg, Tenala
Hedersomnämmande	Helena Kallio, Fiskars Maria Lönnberg, Esbo

2005 NOVELLER

I	Mia Franck, Åbo
II	Olav Lönnbäck, Karleby
III	Camilla Ahlström-Taavitsainen, Helsingfors
Hedersomnämmande	Mikael Henriksson, Borgå Katherine Laurent, Åbo Puck Sumelius, Helsingfors

2006 DIKTER

I	Utdelades inte
II	Mary Kuusisto, Ekenäs
III	Rebecca Crichton-Nylund, Kevlax
Hedersomnämmande	Kitty Wright, Kimito

2007 NOVELLER

I	Katherine Laurent, Åbo
II	Monica Fjällström, Pargas
III	Monica Cleve, Helsingfors
Hedersomnämmande	Susann Uggeldahl, Esbo Christel Sundqvist, Vasa

2008 DIKTER

I	Katarina von Numers.Ekman, Kyrkslätt
II	Christel Sundqvist, Vasa
III	Katherine Laurent, Åbo
Hedersomnämmande	Mia Frank, Åbo

2009 NOVELLER

I	Solveig Eriksson, Helsingfors
II	Iris Backlund, Esbo och Maria Lönnberg, Esbo
III	Maria Grundvall, Helsingfors
Hedersomnämmande	Anna Olsoni-Broman, Sibbo

2010 DIKTER

I	Katarina Schmidt, Helsingfors
II	Lotta Wilenius, Karis
III	Ulrika Gustafsson, Hägersten
Hedersomnämmande	Johanna Boholm, Jomala Aysha Andersson, Helsingfors

2011 NOVELLER

I	Ulf Överfors, Jakobstad
II	Ann-Helen Berg, Åbo
III	Isa Fellman, Helsingfors
Hedersomnämmande	Sonja Ahlfors Maria Ingman, Sibbo

2012 DIKTER

I	Karin Erlandsson, Mariehamn
II	Sonja Nyström, Åbo
III	Kristian Brunell, Jakobstad
Hedersomnämmande	Lotta Sanhaie, Helsingfors Ann-Christine Snickars, Åbo

2013 NOVELLER

I	Ann-Sofi Carlsson, Vasa
II	Solveig Eriksson, Helsingfors
III	Ann-Christine Snickars, Åbo
Hedersomnämmande	Christa Nordlund-Hiltunen, Åbo Iris Backlund, Esbo

2014 DIKTER

I	Sebastian Johans, Uppsala/Mariehamn
II	Åsa-Maria Berg-Levinsson, Fristad
III	Lisa Sjöholm, Stockholm
Hedersomnämmande	Margaretha Sillander, Malax Linda Smith, Sund

2015 NOVELLER

I	Susann Uggeldahl, Esbo
II	Maria Rönnqvist, Jakobstad
III	John Christian Nordman, Pörtom
Hedersomnämmande	Nina Brander Källman, Östhammar Johan Fagerudd, Vasa

VINNARSKRIBENTER | 2016

Rickard Eklund

Malin Slotte

Camilla Thelestam

Bodil Granö

Linda Smith

Solveig von Schoultz-tävlingen

Syftet med SFV:s litterära tävlingar är att främja intresset för att skriva skönlitteratur. Det finns två tävlingar: Arvid Mörne-tävlingen (för under 30-åringar) som instiftades 1986, och Solveig von Schoultz-tävlingen (för de som fyllt 30) som instiftades 2004.